

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5CoCsp/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119211034
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8119211034.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlady Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcov: 1.) Ľ. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, XXX XX X., 2.) R. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, XXX XX X., obaja právne zastúpení: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanej: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, právne zastúpená: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri, s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice, IČO: 36 863 017, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a prísl., o odvolaní žalobcov v 1.) a 2.) rade a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 32Csp/136/2019 -85 zo dňa 31.03.2021, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok okrem výroku III. a V.

II. M e n í rozsudok vo výroku III. o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok ohľadom spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru tak, že zmluvné podmienky uvedené v Zmluve o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 08.10.2010, časti I. Základné podmienky, bod 1. v znení: „Spracovateľský poplatok: 169,- Eur, uhradený pri uzatvorení Úverovej zmluvy z prostriedkov Úveru a Poplatok za správu Úveru: 2,99 Eur/ mesačne odo dňa uzatvorenia Úverovej zmluvy“ sú neprijateľné.

III. Mení rozsudok vo výroku V. o trovách konania za konanie o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky tak, že priznáva žalobcom v 1.) a 2.) rade proti žalovanej nárok na náhradu trov konania za konanie o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v plnom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

IV. Žalobcom v 1.) a 2.) rade priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že výrokom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom 1.119,67 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.119,67 Eur od 02.07.2019 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. určil, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 08.10.2010 v bode 5 časti II; záverečné ustanovenia v znení: "Zmluvné strany sa dohodli, že ich vzájomné právne vzťahy sa budú podľa § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka" je neprijateľná. Výrokom III. zamietol žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok ohľadom spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru. Výrokom IV. priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania voči žalovanej za konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu 100 %

a výrokom V. nepriznal stranám sporu nárok na náhradu trov konania za konanie o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 149, § 152 § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1, 2 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“); § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 53a ods. 1, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 517 ods. 1 veta prvá, 2, § 563 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“); § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d), g), h), l), § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách.

3. Konštatoval, že doba trvania zmluvy, keď v zmluve je uvedený termín konečnej splatnosti 27.09.2020 a v štandardných európskych informáciách o spotrebiteľskom úvere, ktorý podpísali obaja žalobcovia je špecifikované, že zmluva je na dobu určitú t.j. na dobu úverového vzťahu až do vysporiadania všetkých záväzkov vzniknutých v súvislosti s úverom, je dostatočne vymedzená a tak nemožno dospieť k záveru o jej absencii.

4. V zmluve je jasne uvedená výška splátky - 142,64 Eur, počet splátok - 119 a tiež termín splatnosti 27. dňa v mesiaci. Pri odôvodnení poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 30Cdo 146/2017, sp. zn. 4Cdo 211/2017, sp. zn. 5Cdo 132/2017 a iné) Najvyšší súd SR zhodne vyslovil potrebu eurokomformného výkladu § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z. v súlade s čl. 10 ods. 2 Smernice 2008/48/ES, ktorý členenie splátky úveru nezavádza a poukázal aj na závery rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C - 42/15 a jasne uviedol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí obsahovať presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok na istinu, úrok a poplatky.

5. Ohľadom nesprávnej výšky poskytnutého úveru vo výške 7.831,- Eur súd prvej inštancie uviedol, že zo zmluvy vyplýva, že žalobcom sa poskytuje úver 8.000,- Eur, ale zároveň bol dohodnutý aj spracovateľský poplatok 169,- Eur s tým, že sa uhradí z prostriedkov úveru. Jasne a transparentne je to uvedené v úvodnej časti zmluvy medzi jej základnými podmienkami. Túto zmluvu s týmito podmienkami podpísali všetci jej účastníci, teda aj žalobcovia súhlasili so započítaním týchto ich vzájomných pohľadávok.

6. Taktiež uviedol, že v zmluve je nesprávna suma predstavujúca celkovú čiastku na zaplatenie, ktorá je podhodnotená a tým v neprospech spotrebiteľa. Ide o povinnú náležitosť uvedenú v § 9 ods. 2 písm. j) cit. zákona. Súd prvej inštancie podhodnotenie sumy v zmluve hodnotil tak, ako pri jej absencii. Ak by sme vychádzali len z mesačnej splátky 142,64 Eur od 27.11.2010 a počtu splátok 119 od 27.11.2010, potom by celková čiastka na zaplatenie činila 16.974,16 Eur, teda už táto suma je vyššia než suma uvedená v zmluve (16.656,93 Eur). Navyše však v zmluve sa uvádza aj prvá splátka do 31.10.2020 vo výške 87,79 Eur a dohodnutý bol aj spracovateľský poplatok 169,- Eur, ktorý spadá pod celkové náklady spotrebiteľa a tvorí teda súčasť celkovej čiastky na zaplatenie podľa § 2 písm. h) zákona č. 129/2010 Z.z.

7. V kontexte s nesprávnym údajom o celkovej čiastke na zaplatenie prijal aj záver o nesprávnej výške RPMN opäť podhodnotenej, čo je v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov. Podľa interaktívnej kalkulačky pre výpočet RPMN na portáli finančnej osvety a ochrany finančného spotrebiteľa MF SR pri zadaní údajov - výška úveru 8.000,- Eur, 119 mesačných splátok po 142,64 Eur a spracovateľskom poplatku 169,- Eur, totiž RPMN predstavuje 19,44 % a nie 18,75 % uvedených v zmluve. Pri zadaní ďalšej prvej splátky 87,79 Eur podľa zmluvy by RPMN bola ešte vyššia. Aj keď výpočet RPMN interaktívnou kalkulačkou nie je úplne presný, nepochybne je dôležitou pomôckou pri stanovení približnej hodnoty RPMN a keďže v zmluve bola celková čiastka na zaplatenie nižšia ako v skutočnosti, potom RPMN v skutočnosti musí byť vyššie ako je uvedené v zmluve.

8. K záveru o zákonnej fikcii o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru podľa § 11 ods. 1 písm. a), b) zák. č. 129/2010 Z.z. pre uvedenie nižšej celkovej sumy na zaplatenie v zmluve ako v skutočnosti a tiež nižšej hodnoty RPMN súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia by mali žalovanej vrátiť len sumu reálne poskytnutého úveru 7.831 Eur. Zaplatili však viac, a to 8.950,67 Eur, čo vyplynulo z výpisov z ich úverového účtu, ktorý spracovala žalovaná. Súd prvej inštancie okrem iného nemal dôvod spochybniť listinné dôkazy predložené žalobcami o úhrade sumy 8.950,67 Eur. Suma, ktorú žalobcovia zaplatili žalovanej nad 7.831 Eur, teda nad sumu reálne poskytnutého úveru, predstavuje plnenie z čiastočne neplatného právneho úkonu v dôsledku spomínanej zákonnej fikcie, keďže žalovaná mala nárok len na vrátenie istiny úveru. Bezdôvodné obohatenie žalovanej tak predstavuje 1.119,67 Eur, k jeho vzniku

došlo momentom preplatenia istiny úveru žalobcami, a k tomu došlo 03.05.2011, kedy žalobcovia naraz zaplatili žalovanej 7.838,04 Eur.

9. K vznesenej námietke premlčania žalovanou uviedol, že tá premlčania vôbec nekonkretizovala, neuviedla dĺžku premlčacej doby, začiatok jej plynutia, to, či ide o subjektívnu alebo objektívnu premlčaciu dobu, pri objektívnej či sa jedná o úmyselné alebo neúmyselné bezdôvodné obohatenie a preto súd prvej inštancie vyhodnotil tento právny úkon ako neurčitý a tým absolútne neplatný, čo znamená, že nespôsobuje žiadne právne účinky a preto na túto námietku neprihliadal. Žalobcovia ako prílohu k žalobe pritom predložili výpisy z úverového účtu, ktorý spracoval sama žalovaná a z nich vyplýva, že poslednú platbu žalobcovia realizovali 03.05.2011 vo výške 7.838,04 Eur, nepochybne teda touto úhradou preplatili istinu úveru a to malo byť žalovanej známe.

10. Súd prvej inštancie o neprijateľnosti spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru uviedol, že sú v zmluve jasne a zrozumiteľne uvedené hneď v bode 1 I. časti Zmluvy medzi základnými podmienkami úveru. Aj keď možno dôvodiť, že tento poplatok nebol individuálne dojednaný, keďže je súčasťou predtlačenej formulára, obsah ktorého nemohli žalobcovia ovplyvniť, nič to nemení na skutočnosti, že je zrozumiteľný a určitý a jasne z jeho označenia vyplýva, že protiplnením je spracovanie zmluvy a poskytnutie úveru. Nie je možné opomenúť, že právna úprava nevyklučuje, aby účastníci úverovej zmluvy si nemohli dohodnúť ako odplatu za poskytnutie úveru okrem úroku aj jednorazový poplatok. Možnosť dojednanja odplaty pri úverovej zmluve jasne vyplýva z § 499 Obchodného zákonníka, ale aj § 53 ods. 6 OZ, prípadne § 1 ods. 1 nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z., ale poukázať možno aj na § 2 písm. g) a § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z., keďže vo všetkých týchto ustanoveniach sa uvádza, že veriteľ môže od spotrebiteľa požadovať úrok a poplatky.

11. V danom prípade zmluvne dohodnutý poplatok 169,- Eur je dostatočne transparentný a preto žalobcovia boli zrozumiteľne uzročení s tým, že okrem dohodnutého úroku majú zaplatiť aj tento poplatok. Svoje konštatovanie odôvodnil poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C - 26/13 zo dňa 30.04.2014, v ktorom Európsky súd uviedol, že rozhodujúce je to, či zmluva transparentným spôsobom uvádza príslušnú zmluvnú podmienku, či spotrebiteľ bol o nej riadne informovaný pred uzavretím zmluvy a či mohol na základe jasných a zrozumiteľných kritérií predpokladať hospodárske dôsledky, ktoré z nej pre neho vyplývajú. Ako aj záver, ktorý prijala Európska komisia v prejudiciálnom konaní vedenom na návrh Krajského súdu v Prešove v spore R. Z. proti spoločnosti A. T. Z..F.P. I. komisia vo svojich pripomienkach z 03.02.2014 posudzovala takzvaný administratívny poplatok v zmluve o spotrebiteľskom úvere a uviedla, že Smernica 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka určujúca výšku administratívneho poplatku sa môže považovať za jasnú a zrozumiteľnú vtedy, ak je jasná a zrozumiteľná z formálneho a gramatického hľadiska a umožňuje spotrebiteľovi posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré pre neho z danej zmluvnej podmienky vyplývajú. Poukázal aj na stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR Cpjn 200/2014 zo dňa 23.04.2014, podľa ktorého sa nevyžaduje pre poplatok za správu úveru, aby boli uvedené všetky činnosti, za ktoré je poplatok dohodnutý a napokon k tejto problematike zaujal názor aj Ústavný súd ČR v náleze III. Ú 3725/13 zo dňa 10.04.2014. Aj Ústavný súd uviedol, že nie je potrebné špecifikovať služby, ktoré sú poskytované bankou za paušálny poplatok, ale klient musí byť dostatočne informovaný, tak aby po zrelej úvahe akceptoval alebo odmietol ponúknuté podmienky. Je potrebné si uvedomiť, že banka pri uzatváraní úverovej zmluvy kalkulovala s tým, že jej výnos bude tvorený úrokom a poplatkami, ak by počítala iba s príjmom z úrokov nepochybne by sa to premietlo do výšky úrokovej sadzby.

12. Súd prvej inštancie vyhodnotil aj zmluvnú podmienku o úprave právneho vzťahu Obchodným zákonníkom. Ide o zmluvnú podmienku, ktorá je súčasťou formulára zmluvy, a teda nepochybne nebola individuálne dojednaná, a teda podlieha súdnemu prieskumu neprijateľnosti, nejedná sa ani o podmienku týkajúcu sa hlavného predmetu zmluvy a primeranosti ceny. Poukázal aj na právny záver vyplývajúci z rozsudku Najvyššieho súdu SR 3MCdo 14/14 z 21.04.2015, podľa ktorého vzhľadom na to, že zákon č. 102/2014 Z.z. neobsahuje prechodné ustanovenie k § 52 ods. 2 vete 3, toto ustanovenie sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred dňom účinnosti danej právnej normy. Preto považoval za právne dôvodné žalobe v tejto časti vyhovieť.

13. K námietkam žalovanej týkajúcich sa aktívnej legitímácii oboch žalobcov, keďže úhrady realizoval len jeden z nich uviedol, že je neopodstatnená, pretože obaja žalobcovia sú manželmi obaja boli dlžníkmi v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere. Pokiaľ aj úhradu dlhu realizoval len žalobca v 2.) rade, išlo

o platby z prostriedkov bezpodielového spoluvlastníctva manželov a preto nárok na ich vrátenie titulom vydania bezdôvodného obohatenia majú obaja žalobcovia.

14. Súd prvej inštancie priznal nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia ako aj úroky z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanej s poukazom na § 563 a § 517 ods. 1, 2 OZ.

15. Výrok o nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie odôvodnil v zmysle ust. podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1, 2 CSP. Vychádzal zo skutočnosti, že žalobcovia uplatnili v jednej žalobe samostatné nároky, jednak na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom v tomto konaní boli v celom rozsahu úspešní a preto im priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu voči žalovanej. Pokiaľ ide o ďalšie konanie, ktoré sa týkalo určenia neprijateľných zmluvných podmienok žalobcovia uplatnili nárok vo vzťahu k poplatkom a vo vzťahu k voľbe Obchodného zákonníka. Pri tomto nároku boli v rovnakom rozsahu úspešné obe strany a preto nárok na náhradu trov konania tohto konania im nevznikol. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

16. Proti tomuto rozsudku, a to vo výroku III. a V., podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia v 1.) a 2.) rade. Odvolanie právne odôvodnili ust. § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP. Namietali, že zmluvné podmienky nie sú ničím iným, ako vedľajším cenovým dojednaním, ktoré podliehajú súdnej kontrole neprijateľnosti aj vtedy, keď je vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne. Poukázali na publikáciu, Komentár C. H. Beck, 2019, 559 s. - 560s.: „V súvislosti s citovaným recitátom a čl. 4 ods. 2 Smernice Rady 93/13/EHS doplnili, že otázka primeranosti ceny vo vzťahu ku kvalite poskytovaných služieb a dodávaných tovarov vylučuje len skúmanie ceny ako takej, avšak nezahŕňa vylúčenie vedľajších cenových plnení korešpondujúcich s vedľajšími čiastkovými plneniami zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa netýkajú hlavného predmetu zmluvy. Povedané inak, zo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok nebudú vylúčené zmluvné podmienky regulujúce rôzne poplatky, ktoré predstavujú čiastkovú odplatu za doplnkové služby a nevstupujú do ceny spojenej s hlavným predmetom zmluvy. Vedľajšie cenové dojednania preto v plnej miere súdnej kontrole neprijateľných zmluvných podmienok podliehať budú. Nesúhlasili s prístupom a právnym posúdením finančného arbitra v Českej republike a rovnako Najvyššieho súdu ČR a Ústavného súdu ČR, ktoré poplatky požadované bankami a ďalšími veriteľmi napríklad za správu a vedenie úverového a bankového účtu považovali za cenu, ktorá nepodlieha podľa citovaného čl. 4 ods. 2 Smernice Rady 93/13/EHS súdnej kontrole. Uvedený prístup považovali za nesprávny, pretože vedľajšie cenové dojednania nemožno subsumovať pod otázku primeranosti ceny za dodávané tovary alebo poskytované služby.“ Mali za to, že predmetné poplatky sú preto neprijateľnými zmluvnými podmienkami, a to podľa § 53 ods. 4 písm. t) OZ, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú najmä ustanovenia, ktoré: „požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.“ Uvedené ustanovenie pritom nevyžaduje na posúdenie neprijateľnosti poplatkov žiadnu špecifikáciu služieb poskytnutých ako protihodnotu poplatkov, ale len splnenie podmienky, že ide o plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Taktiež poukázali na judikatúru týkajúcu sa spracovateľského poplatku rozsudok OS Prešov, sp. zn. 20Csp/252/2017, z 05.09.2018, v spojení s rozsudkom KS v Prešov, sp. zn. 3Co/177/2018, zo 04.04.2019) Ohľadom poplatku za správu úveru, ako neprijateľnej zmluvnej podmienke, poukázali na rozhodnutia KS v Prešove, sp. zn. 4Co/72/2016, z 24.09.2017; KS v Trnave, sp. zn. 23Co/301/2016, z 22.05.2017; KS v Žiline, sp. zn. 6Co/64/2016, z 27.04.2016. Namietali, že pokiaľ súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení poukázal na písomné pripomienky vo veci Z. proti A. T., s.r.o., tak ide o vec, ktorá bola na Súdnom dvore EÚ vedená pod č. C-372/14, a ktorá bola z dôvodu urovnania strán na národnom súde z registra Súdneho dvora EÚ vymazaná. Súdu prvej inštancie argumentovali z písomných pripomienok Európskej komisie na bod 4. záverov, a to: „Smernica Rady 93/13/EHS sa má vykladať tak, že služba zabezpečenia splácania spotrebiteľského úveru, predmetom ktorej je hotovostné preberanie splátok, ako je tá vo veci samej, nepredstavuje hlavný predmet plnenia pri spotrebiteľskom úvere.“, a na bod 9. záverov, a to: „Smernica Rady 93/13/EHS sa má vykladať tak, že administrácia a administratívne práce a úkony vykonávané v súvislosti so spotrebiteľským úverom nepredstavujú hlavný predmet plnenia pri spotrebiteľskom úvere.“ Navrhli rozhodnutie v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

17. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie aj žalovaná, a to proti výroku I., II., IV. a V. Odvolanie právne odôvodnila ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Namietala, že vzťah premlčania k predmetu

konania je pritom dlhodobo najvyššími súdnymi autoritami ustálený. „Dúvodnosť námietky promlčení soud zkoumá ve vztahu k nároku uplatněnému žalobou; není významné, jak účastníci nárok kvalifikovali po právní stránce a z jakých právních důvodů byla námietka promlčení vznesena.“ (R 13/2005, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Odo 162/2003, zo dňa 21.08.2003). Ďalej uviedla, že základným procesným predpokladom žaloby podľa ust. § 137 ods. d) CSP je, aby existovalo ustanovenie všeobecne záväzného predpisu, ktoré explicitne umožňuje jej podanie. Na naplnenie hypotézy ust. § 137 písm. d) CSP sa vyžaduje existencia konkrétneho zákonného ustanovenia, ktoré umožňuje podanie určovacej žaloby na riešenie presne definovanej skutkovej (životnej) situácie. Žalobu je navyše vo všetkých prípadoch potrebné podať v zákonom stanovenej lehote, inak zaniká právo dotknutej osoby dovolávať sa právnych účinkov rezultujúcich z neplatnosti právnej skutočnosti. Žiaden z týchto ukazovateľov však nie je v prípade žalobného návrhu na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky prítomný. Ak by sa aj hypoteticky pripustilo, že procesná prípustnosť namietaného žalobného návrhu je založená ust. § 298 ods. 1 CSP. a odhliadlo od toho, že súd prvej inštancie sa ani len nepokúsil vyporiadať s problematickou okolnosťou, že ust. § 137 písm. d) CSP vyžaduje existenciu osobitného predpisu. V prejednávanej prípadnej žalobcov však nič nezodpovedalo tomu, že sledovali ochranu akéhokoľvek svojho subjektívneho práva v spojitosti s napadnutou zmluvnou podmienkou o voľbe Obchodného zákonníka. Predovšetkým netvrdili a nešpecifikovali, aká nerovnováha ňou mala byť zavedená do záväzkového vzťahu s bankou, ako boli dotknutí na svojich právach a predovšetkým v čom malo spočívať zásadné zhoršenie ich postavenia oproti stavu, keby takej zmluvnej podmienky v zmluve s bankou nebolo. Uvedené znamenalo, že prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti, ako ho požadovali žalobcovia, vykazoval všetky parametre prieskumu abstraktného. A úplne rovnako sa k posudzovaniu príslušnej zmluvnej podmienky postavil aj súd prvej inštancie. Neidentifikoval - a v odôvodnení svojho rozsudku neuviedol - žiadne konkrétne negatívne dôsledky, ako by žalobcovia mohli „doplatiť“ na existenciu príslušnej zmluvnej podmienky. Skonštatoval absolútne nelogickú všeobecnú úvahu, podľa ktorej zmluvná podmienka o voľbe Obchodného zákonníka v zmluve uzavretej dňa 08.10.2010 a ukončenej dňa 03.05.2011 je údajne neprijateľná z dôvodu novelizácie Občianskeho zákonníka účinnnej od 01.04.2015, teda 4 roky po ukončení zmluvného vzťahu (bod 51 odôvodnenia napadnutého rozsudku). V individuálnom spotrebiteľskom spore iniciovanom žalobou, ktorá je zásadne prostriedkom slúžiacim na ochranu konkrétneho ohrozeného alebo porušeného subjektívneho práva, prichádza do úvahy vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky iba v prípade, ak jej obsah akýmkoľvek spôsobom dopadá alebo má vplyv na právo, na ochranu ktorého je taký spor vedený. Vyjadrené inak, súd môže posudzovať a následne prípadne určiť za neprijateľnú iba takú zmluvnú podmienku, ktorá je relevantná pre žalobcom konkretizované právo, ktorého ochrany sa domáha. Okrem iného ide o projekciu dlhodobo ustálenej judikatúrnej praxe Súdného dvora EÚ, že prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti musí vždy zohľadňovať všetky okolnosti vlastné konkrétnemu prípadu. To znamená, musí zohľadniť všetky aspekty konkrétneho individualizovaného zmluvného vzťahu medzi konkrétnymi osobami, ako i konkrétneho kontraktčného procesu, ktorý viedol k jeho vzniku. V opačnom prípade, ak ide o podmienku, ktorá nie je prepojená na konkrétne subjektívne právo spotrebiteľa, je možné iba konanie o abstraktnej kontrole (§ 301 a nasl. CSP), na ktoré však musia byť splnené úplne iné zákonné podmienky. Prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti, ako ho požadovali žalobcovia, vykazoval všetky parametre prieskumu abstraktného. Civilný sporový poriadok založil pre tento špecifický typ prieskumu výlučnú právomoc civilných súdov a zároveň vymedzil okruh na to určených, kauzálnych príslušných súdov. Iba rozsudku vydanému v takomto konaní možno následne priznať účinky predvídané ust. § 53a OZ, a to vznik povinnosti dodávateľa zdržať sa požívania judikovanej neprijateľnej zmluvnej podmienky, keďže v individuálnych spotrebiteľských sporoch môže vykazovať rozhodnutie súdu nevyhnutne iba subjektívnu záväznosť (§ 228 CSP).

18. Podľa ust. čl. 1 ods. 2 Smernice rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, zmluvné podmienky, ktoré odrážajú kogentné, ale aj dispozitívne ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, nepodliehajú spotrebiteľskému prieskumu. Výluka z prieskumu sa zakladá na predpoklade, že vnútroštátny zákonodarca prijíma iba také právne normy, ktoré sú dostatočne vyvážené a nespočívajú na zneužití hospodárskej prevahy podnikateľov. Zmluvné podmienky zodpovedajúce platnému právu sú preto vylúčené zo súdnej kontroly prijateľnosti. Súdom prvej inštancie posudzovaná zmluvná podmienka nie je ničím iným ako zmluvnou replikou ustanovenia § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého strany si môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa spravuje týmto zákonom. Zákonná úprava teda výslovne dovoľuje dohodu zmluvných strán, ktorou sa na ich zmluvný (záväzkový) vzťah založí pôsobnosť Obchodného zákonníka. Takáto dohoda nie je vylúčená ani pre oblasť spotrebiteľských

právnych vzťahov. Nie je ani v rozpore so záujmami ochrany spotrebiteľa, keďže prípadné konflikty občianskoprávnej a obchodnoprávnej regulácie rieši ust. § 52 ods. 2 in fine OZ favorizáciou noriem občianskoprávných. V Občianskom zákonníku absentuje akákoľvek reglementácia zmluvného typu zmluvy o úvere a keďže sektorové predpisy riešia iba určité parciálne otázky, je aj pre spotrebiteľa nevyhnutné, aby sa na ostatné aspekty úverového vzťahu neupravené ani Občianskym zákonníkom, ani sektorovými predpismi, použila všeobecná úprava Obchodného zákonníka. Vo vzťahu ku konkrétnej zmluvnej podmienke je však navyše aj vylúčené, aby výsledkom testu nerovnováhy mohlo byť zistenie, že právne postavenie spotrebiteľa by v prípade jej nedojednania bolo horšie, než je tomu v situácii, keď je obsahom uzavretej zmluvy. Zmluva o úvere je konštantne ponímaná ako tzv. absolútny obchod, na ktorý dopadá pôsobnosť Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Aplikácia Obchodného zákonníka priamo na základe právnej normy nijako nevylučuje ani neobmedzuje súčasné pôsobenie ustanovenia § 52 ods. 2 OZ o prednosti občianskoprávnej úpravy tam, kde dochádza k stretu kódexov. Je preto neudržateľné, aby sa dohode zmluvných strán, ktorá čo do svojich efektov je identická so zákonnou úpravou, pripisoval taký iný význam. aj vo vzťahu k našej námietke absencie aktívnej vecnej legitímácie oboch žalobcov sa súd prvej inštancie uchýlil k odôvodneniu mimo rámca právneho poriadku tejto krajiny. Zdôraznil okolnosť, že mu je z iných sporov známe, že žalobcovia sú manželmi, ktorá skutočnosť je však v spore, v ktorom sa domáhajú úhrady údajnej pohľadávky voči banke, irelevantná. Pohľadávky predsa nepatria do masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov (§ 143 OZ). Navrhla napadnuté rozhodnutie zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Zároveň žiadala náhradu trov konania v rozsahu 100% a na ich úhradu zaviazat žalobcov.

19. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektmi (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke dňa 14.01.2022 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné a odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

20. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov žalovanej v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením veci v napadnutej časti, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

21. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd poznamenáva, že nezávislosť rozhodovania súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a nasl. Ústavy SR a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v ust. § 220 ods. 2 CSP, ktoré stanovuje základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku a jeho záväznú logickú štruktúru. Odvolací súd uvádza, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

22. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť

v sporovom konaní (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, a to v každom štádiu civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

23. K námietke o nesprávnom právnym posúdení vecí odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

24. Za inú vadu konania v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d) CSP sa považuje procesná vada, ktorá nie je subsumovateľná pod ostatné odvolacie dôvody, pokiaľ mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovanie manudukačnej povinnosti súdu, vykonanie nezákonne získaného dôkazu, porušenie povinnosti viazanosti súdu iným rozhodnutím), pričom jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, nie zmätočnosť súdneho rozhodnutia. Takáto vada však v posudzovanej veci indikovaná nebola.

25. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany na spravodlivý proces.

26. Podľa záveru odvolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých prvoinštančný súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

27. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Pod procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

28. V zhode so súdom prvej inštalcie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcami a žalovanou je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalovaná vystupovala v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobcovia sú spotrebiteľmi, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa. Z tohto dôvodu súd prvej inštalcie

správne na posúdenie právneho vzťahu aplikoval ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Je pritom zrejmé, že obsah zmluvy si žalobcovia ako spotrebiteľia osobitne nevyjednali a nemali ani možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť jej obsah.

29. Odvolací súd sa vo vyhovujúcej časti týkajúcej sa vyhlásenia úveru za bezúročný a bezpoplatkový stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie, nakoľko z uzatvorenej zmluvy vyplýva naozaj dôvod na vyhlásenie úveru za bezúročný a bezpoplatkový.

30. Keďže sporové strany dňa 08.10.2010 uzatvorili štandardnú formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanoveniami v tom čase účinného zák. č. 129/2010 Z.z. Tento právny predpis v ust. § 9 upravoval náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S neuvedením niektorých spájal sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Žalobcovia v podanej žalobe poukázali na to, že uzatvorená zmluva neobsahuje náležitosti vyplývajúce z ust. § 9 ods. 2 písm. f) a písm. k), písm. g) zák. č. 129/2010 Z.z..

31. Súd prvej inštancie pri vyhlásení úveru za bezúročný a bezpoplatkový poukázal na § 9 ods. 2 písm. j) (teraz písm. h)) Odvolací súd poukazuje na správny záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého zmluva o úvere neobsahuje správnu celkovú čiastku, ktorú musia spotrebiteľia zaplatiť.

32. Ak zákon vyžaduje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, je nepochybné, že táto čiastka musí byť uvedená správne. Ide totiž o jednu z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere umožňujúcej posúdiť výhodnosť úveru, čo nepochybne má zásadný vplyv na rozhodnutie spotrebiteľa vstúpiť do úverového vzťahu s veriteľom.

33. Odvolací súd sa zároveň stotožňuje aj s konštatovaním, že v závislosti od nesprávne uvedenej výšky celkovej čiastky na zapltenie je nesprávne uvedený aj údaj týkajúci sa nesprávnej výšky RPMN. V uvedenom prípade odvolací plne odkazuje na bod 34. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie.

34. V zmluve o úvere celková čiastka, ktorú majú žalobcovia zaplatiť, je uvedená vo výške 16.656,93 Eur. Ide pritom o zjavne nesprávny údaj. Žalobcovia mali svoj dlh z titulu zmluvy o úvere uhrádzať v 119 mesačných splátkach po 87,79 Eur do 31.10.2010 a od 27.11.2010 vo výške 142,64 Eur. Aj s nesprávne uvedenou celkovou čiastkou, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť a nesprávnou výškou RPMN, je spojená sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, čo priamo vyplýva z ust. § 11 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

35. Právne bezvýznamná je podľa názoru odvolacieho súdu námietka žalovanej na nemožnosť aplikácie ustanovenia § 137 písm. d) CSP. V prejednávanej veci predmetom konania je spotrebiteľský spor upravený ustanoveniami § 290 a nasl. CSP.

36. V spotrebiteľských sporoch Civilný sporový poriadok v ustanovení § 298 umožňuje súdu v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak Civilný sporový poriadok v ust. § 298 umožňuje súdu v rozsudku aj bez návrhu vysloviť neprijateľnosť určitej zmluvnej podmienky a dokonca v prípade uloženia povinnosti vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie priamo ukladá povinnosť uviesť vo výroku rozsudku znenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, je nepochybné, že žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky je prípustným prostriedkom ochrany práv spotrebiteľa.

37. Medzi stranami sporu bola dňa 08.10.2010 uzatvorená štandardná formulárová zmluva o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanoveniami zákona č. 129/2010 Z.z. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávačej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

38. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

39. Rovnako Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 1 priamo uvádza, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). S akoukoľvek neprijateľnou podmienkou upravenou v spotrebiteľskej zmluve sa spája sankcia neplatnosti, čo priamo vyplýva z ust. § 53 ods. 5 OZ.

40. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa je zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejme z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 - § 54 OZ. Jedným z prostriedkov súdnej ochrany je i žaloba na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ust. § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov priamo umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva proti porušiteľovi na súde.

41. Možnosť určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú, a teda neplatnú, priamo vyplýva aj z ust. § 53a OZ. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa. Zo znenia tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že predmetom konania môže byť i žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha len určenia neprijateľnosti konkrétnej zmluvnej podmienky.

42. S určením určitej zmluvnej podmienky za neprijateľnú je spojený významný právny následok spočívajúci v tom, že dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi, čo vyplýva z ust. § 53a OZ. Okrem uvedeného takéto určenie má význam aj pre spotrebiteľa, ktorý mal v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky úspech a to v tom, že mu vzniká možnosť uplatniť si ďalšie právo a to právo na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. K uplatneniu tohto práva totiž nemôže dôjsť kedykoľvek, nakoľko vzniká po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde.

43. Civilný sporový poriadok v ust. § 137 formou demonštratívneho výpočtu uvádza druhy žalôb. Oproti doterajšej právnej úprave sú v tomto ustanovení zakotvené viaceré zmeny. Ako konštatuje predkladateľ novej právnej úpravy, žaloby na plnenie upravené v písm. a) sú najčastejším druhom civilných žalôb. Splnenie povinnosti môže vyplývať zo zákona, z právnych vzťahov, vrátane vzťahov

deliktných, z medzinárodného európskeho práva, atď. Podľa predkladateľa nemalo zmysel špecifikovať v hypotéze právnej normy, z čoho povinnosť vyplýva tak, ako tomu bolo v predchádzajúcej právnej úprave. Nôvum spočívajúce v zavedení právnej normy obsiahnutej v písm. b) spočíva v rozlišovaní žalôb na splnenie povinnosti a žalôb na vyporiadanie práv typu bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, podielové spoluvlastníctvo, neoprávnená stavba atď. Úplne nová koncepcia je zakotvená v písm. c) a v písm. d), kde sa rozlišuje klasická určovacia žaloba a žaloba o určenie inej právnej skutočnosti podľa písm. d). Záujmom zákonodarcu bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti, resp. platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a míňajú sa účelu žaloby určovacej. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem aj tu platilo, že tento nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

44. Zákon č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, ako aj Občiansky zákonník umožňovali spotrebiteľovi aj formou žaloby na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky domáhať sa ochrany svojich práv v súdnom konaní bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nakoľko tento vyplýval z uvedených právnych predpisov.

45. Rovnako nie je možné stotožniť sa s tvrdením žalovanej, podľa ktorého zmluvná úprava o voľbe Obchodného zákonníka nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podľa dojednaní obsiahnutého v zmluve, vzájomné právne vzťahy sa mali v súlade s ust. § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Je teda nepochybné, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa mali riadiť všetky vzťahy medzi žalobcami a žalovanou bez akýchkoľvek výnimiek. Obchodný zákonník pritom úpravu neprijateľných zmluvných podmienok neobsahuje. Táto úprava v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v iných právnych predpisoch a to v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a v Občianskom zákonníku. Cieľom dojednaní o výlučnej aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka zo strany žalovanej bolo znemožnenie aplikácie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa na vzniknutý právny vzťah.

46. Okrem vyššie uvedeného, novela Občianskeho zákonníka účinná od 01.04.2015 doplnila ustanovenie § 52 ods. 2 OZ o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva nielen z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.04.2015 vydaného vo veci 3MCdo 14/2014, ale aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.05.2015 vydaného vo veci 8MCdo 13/2014.

47. Podľa ust. § 54 ods. 1 OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

48. V ust. § 54 ods. 1 OZ je obsiahnuté všeobecné pravidlo, podľa ktorého v prípade uzatvárania spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv. Toto pravidlo má pôsobiť aj preventívne, teda slúži na vyjadrenie toho, v akom zmysle má dodávateľ pripravovať podmienky spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sú v zákone zakotvené pre uzatváranie konkrétnych spotrebiteľských zmlúv. Týchto zákonom ustanovených podmienok sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať. Preto by bolo neplatné aj také dojednanie v spotrebiteľskej zmluve, v ktorej by spotrebiteľ dal súhlas na neakceptovanie zákonom ustanovenej podmienky, či obchádzanie niektorej neprijateľnej podmienky, a to by v konečnom dôsledku zhoršilo jeho zmluvné postavenie. Podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené v zákone sú vo vzťahu k spotrebiteľovi kogentné, keďže nepripúšťajú odchýlnu úpravu, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa. Dojednanie použitia ustanovení Obchodného zákonníka na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za situácie, ak v súlade s ust. § 52 ods. 2 OZ, na tieto právne vzťahy sa vždy musia prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd prvej inštancie preto správne postupoval, ak takúto zmluvnú podmienku vyhlásil za neprijateľnú.

49. Vo vzťahu k námietke premlčania, ktorú vzniesol žalovaný, odvolací súd poukazuje na najnovšie závery uvedené v rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19 zo dňa 22.04.2021, v ktorom súdny

dvor uviedol, že: zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje 3 ročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. Ide o bod 66 odôvodnenia o prvej otázke. Zaujímavý je aj bod 64 odôvodnenia z ktorého vyplýva, že preto je potrebné dospieť k záveru, že procesné podmienky, o aké ide vo veci samej, tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote 3 rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13, alebo smernica 2008/48, a teda že tieto podmienky sú v rozpore so zásadou efektivity (pozri analogické rozsudky z 09.07.2020, Raiffeisen bank BRD Groupe societe generale C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 67 a 75, ako aj zo 16.07.2020 CAI X Bank balance will vao VIZCAYA Argentária, C-224/19, C-259/19, EU:C:2020:578, bod 91). S týmito závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. V zmysle uvedeného sa tak medzi stranami sporu uplatňuje 10 ročná premlčacia doba. Zmluva o splátkovom úvere bola uzatvorená dňa 08.10.2010. Žalobcovia si právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnili žalobou na súde dňa 21.06.2019. Z uvedeného vyplýva, že 10 ročná premlčacia doba neuplynula. O to viac je odôvodnený záver, že 10 ročná premlčacia doba nemohla uplynúť odo dňa, kedy sa žalovaná voči žalobcom bezdôvodne obohatila (od okamihu kedy prijala od žalobcov plnenie prevyšujúce sumu skutočne čerpaného úveru).

50. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok vo vyhovujúcej časti výroku I., výroku II a výroku IV., teda okrem výroku III. a V. ako vecne správny potvrdil.

51. Odvolací súd však nesúhlasí s konštatovaním súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky ohľadom spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru. Čo sa týka spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru, z odôvodnenia rozhodnutia sa nedá zistiť, aké skutočné protiplnenie žalobcovia za tieto poplatky získali a teda či nešlo o poplatky v prevažnej miere nesledujúce záujmy žalobcov, ale žalovanej.

52. Právne bezvýznamný je poukaz na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-621/17 zo dňa 03.10.2019. Tento rozsudok sa týkal výkladu Smernice rady 93/13/EHS vo vzťahu k maďarskému právu a nie k právu platnému na území Slovenskej republiky. Navyše, v tomto rozhodnutí Súdny dvor Európskej únie v súvislosti s výkladom článku 4 ods. 2 a článku 5 Smernice rady 93/13/EHS vyslovil len to, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm. Aj z tohto rozhodnutia vyplýva, že musí ísť o služby poskytované spotrebiteľom ako protihodnota súm obsiahnutých v zmluve o úvere. Teda musí ísť o služby sledujúce záujmy spotrebiteľa a nie dodávateľa. Explicitne je to vyjadrené v ust. § 53 ods. 4 písm. t) OZ, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

53. Spracovateľský poplatok je tak neprijateľný z dôvodu jeho neurčitosti, keďže by mal korešpondovať konkrétne identifikovanému predmetu plnenia. Žalovaná nešpecifikovala, aké skutočné plnenie dostávajú spotrebiteľia, za ktoré mali zaplatiť už v čase poskytnutia úveru poplatok vo výške 169,- Eur. Bezpodmienečne sa vyžaduje, aby sa ním platilo skutočné plnenie spotrebiteľom, slúžiace ich záujmom, o ktorý prípad však u spracovateľského poplatku nejde. Takéto vedľajšie plnenie si spotrebiteľia zjavne neobjednali, ani individuálne nevyjednali a neslúži na ich prospech, ale výlučne na prospech dodávateľa, čím nadobúda vlastnosť neprijateľnosti, čo dopadá rovnako aj na poplatok za správu úveru vo výške 2,99 Eur/mesačne odo dňa uzatvorenia Úverovej zmluvy.

54. Na základe uvedeného odvolací súd postupom podľa § 388 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku III. zmenil tak, že určil, že zmluvné podmienky uvedené v Zmluve o splátkovom úvere č. 0505487088 z 08.10.2010, časti I. Základné podmienky, bod 1. v znení: „ Spracovateľský poplatok: 169,- Eur, uhradený pri uzatvorení Úverovej zmluvy z prostriedkov Úveru a Poplatok za správu Úveru: 2,99 Eur/ mesačne odo dňa uzatvorenia Úverovej zmluvy“ sú neprijateľné. Zároveň postupom podľa §

388 CSP zmenil aj súvisiaci výrok V. tak, že priznal žalobcom v 1.) a 2.) rade nárok na náhradu trov konania za konanie o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v plnom rozsahu.

55. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalobcom v 1.) a 2.) rade v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnej žalovanej v plnom rozsahu. O výške priznanej náhrady trov konania, čo do zmeny výroku III. i odvolacích trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

56. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).